

GIA ĐÌNH HỌC

1. Mã học phần: SOW2003

2. Số tín chỉ: 02

3. Học phần tiên quyết: không

4. Ngôn ngữ giảng dạy: Tiếng Việt

5. Giảng viên

Họ và tên: Lê Thái Thị Băng Tâm

- Chức danh, học hàm, học vị: Giảng viên, Thạc sĩ

- Đơn vị công tác: Bộ môn Xã hội học Giới và Gia đình, Khoa XHH,

Trường ĐHKHXH&NV, ĐHQGHN

6. Mục tiêu học phần:

Học phần nhằm trang bị cho sinh viên những kiến thức khoa học về gia đình, tiếp cận lý thuyết nghiên cứu gia đình, phương pháp nghiên cứu gia đình.

Học phần nhằm giúp người học hiểu được bản chất của nghiên cứu gia đình, nắm vững được kỹ năng nghiên cứu gia đình và biết trình bày một đề cương nghiên cứu gia đình.

7. Chuẩn đầu ra của học phần (kiến thức, kỹ năng, thái độ):

Về kiến thức

- Giải thích, phân tích được những khái niệm cơ bản trong nghiên cứu gia đình như gia đình, cơ cấu gia đình, chức năng gia đình, chu trình sống của gia đình, điều kiện sống của gia đình, hình thái gia đình, lối sống gia đình.
- Vận dụng được các tiếp cận lý thuyết vào trong nghiên cứu những vấn đề cụ thể về gia đình Việt Nam trong sự phát triển của xã hội Việt Nam như lý thuyết vai trò, lý thuyết trao đổi, lý thuyết mâu thuẫn, lý thuyết cấu trúc-chức năng, thuyết nữ quyền phương Tây và quan điểm giới, lý thuyết phát triển đường đời, lý thuyết hiện đại hoá..
- Phân tích được những hiện tượng, quá trình gia đình trong đời sống xã hội Việt Nam

- Xác định và vận dụng được các phương pháp và kỹ thuật trong nghiên cứu của một số ngành khoa học xã hội (xã hội học, tâm lý học và dân tộc học) vào nghiên cứu gia đình

Về kỹ năng

- Nhận diện được vấn đề nghiên cứu thuộc đối tượng của gia đình
- Thiết kế được một nghiên cứu khoa học với một vấn đề cụ thể của gia đình Việt Nam
- Trình bày được kết quả nghiên cứu một vấn đề cụ thể của gia đình Việt Nam

Về thái độ

- Hình thành phương pháp học tập nghiên cứu về xã hội học gia đình theo phong cách của người nghiên cứu khoa học
- Hình thành thái độ khách quan trong học tập và nghiên cứu khoa học từ đó hình thành đạo đức nghiên cứu về xã hội học gia đình
- Tự tin ở năng lực nghiên cứu xã hội học gia đình của bản thân.

9. Phương pháp kiểm tra, đánh giá:

8.1. Mục đích và trọng số kiểm tra

Hình thức	Tính chất của nội dung kiểm tra	Mục đích kiểm tra	Trọng số
Đánh giá thường xuyên	Các vấn đề lý thuyết	Đánh giá khả năng nhớ và phản xạ trí tuệ	5%
Bài tập cá nhân	Một số vấn đề lý thuyết, vận dụng lý thuyết vào mục đích nghiên cứu	Đánh giá ý thức học tập thường xuyên và kỹ năng làm việc độc lập	10%
Bài tập nhóm	Chủ yếu về thực hành và ứng dụng thực tiễn	Đánh giá kỹ năng hợp tác trong công việc, tinh thần trách nhiệm chung với nhóm	10%
Bài tập lớn	Kết hợp lý luận và ứng dụng thực tiễn	Đánh giá kỹ năng nghiên cứu độc lập và kỹ năng trình bày	10%
Bài kiểm tra giữa	Kết hợp lý luận và ứng dụng	Đánh giá khả năng nhớ và	15%

kỳ	thực tiễn	hiểu vấn đề	
Bài thi hết môn	Kết hợp lý luận và khả năng ứng dụng	Đánh giá khả năng ứng dụng vào thực tế nghiên cứu của sinh viên	50%

8.2. Tiêu chí đánh giá các loại bài tập và kiểm tra đánh giá

* Bài tập viết cá nhân/tuần

Loại bài tập này thường dùng để kiểm tra sự chuẩn bị nghiên cứu của sinh viên về một vấn đề không lớn nhưng trọn vẹn. Các tiêu chí đánh giá các loại bài tập này có thể bao gồm:

Nội dung:

1. Xác định vấn đề nghiên cứu, nhiệm vụ nghiên cứu rõ ràng, hợp lý
2. Thể hiện kỹ năng phân tích, tổng hợp trong việc giải quyết các vấn đề nghiên cứu
3. Có bằng chứng cho việc sử dụng tài liệu do giảng viên hướng dẫn

Hình thức:

4. Ngôn ngữ trong sáng, trích dẫn hợp lệ, không dài quá so với quy định của giảng viên

Ngoài ra tùy loại vấn đề mà giảng viên có tiêu chí đánh giá riêng

* Loại bài tập nhóm/tháng

Do yêu cầu đặc thù của bài tập này nên tiêu chí đánh giá có thể được thực hiện qua báo cáo mà nhóm phải thực hiện

* Loại bài tập lớn

Các tiêu chí chung

Nội dung:

1. Đặt vấn đề, đối tượng nghiên cứu, nhiệm vụ nghiên cứu, phương pháp nghiên cứu hợp lý và logic
2. Có bằng chứng rõ rệt về năng lực tư duy phê phán, kỹ năng phân tích, tổng hợp, đánh giá trong việc giải quyết các nhiệm vụ nghiên cứu

3. Có bằng chứng về việc sử dụng các tài liệu, các công nghệ, phương pháp, giải pháp do giáo viên hướng dẫn

Hình thức:

4. Bố cục hợp lý, ngôn ngữ trong sáng, trích dẫn hợp lệ, trình bày đúng quy cách

Điểm	Tiêu chí
9-10	Đạt cả 4 tiêu chí
7-8	Đạt 2 tiêu chí đầu Tiêu chí 3: có sử dụng các tài liệu song chưa đầy đủ, sâu sắc, chưa có bình luận Tiêu chí 4: Còn mắc vài lỗi nhỏ
5-6	Đạt tiêu chí 1 Tiêu chí 2: chưa thể hiện rõ tư duy phê phán, các kỹ năng phân tích, tổng hợp, đánh giá còn kém Tiêu chí 3,4: Còn mắc vài lỗi nhỏ
Dưới 5:	Không đạt cả 4 tiêu chí

10. Giáo trình bắt buộc (tác giả, tên giáo trình, nhà xuất bản, nơi xuất bản, năm xuất bản):

- Lê Trường An, “Tìm hiểu tác phẩm Nguồn gốc của gia đình, của chế độ tư hữu và của Nhà nước”, NXB Chính trị Quốc gia Hà Nội, 2004
- Mai Huy Bích, “Xã hội học gia đình”, NXB KHXH, Hà Nội, 2003
- Robert Lowie, “Luận về xã hội học nguyên thủy” NXB ĐHQG HN, 2001

11. Tóm tắt nội dung học phần (mỗi học phần tóm tắt khoảng 120 từ):

Môn gia đình học cung cấp cho sinh viên những kiến thức cơ bản về đối tượng học phần, các khái niệm cơ bản, lịch sử về gia đình, quá trình phát triển và biến đổi của gia đình, quan hệ với các thiết chế khác, các loại gia đình và quan hệ trong nội bộ gia đình. Học phần này cũng giới thiệu cho sinh viên những kiến thức cơ bản về cách tiếp cận và những phương pháp của việc nghiên cứu gia đình.

Học phần này giúp cho sinh viên biết thiết kế một đề cương nghiên cứu nhỏ về gia đình. Qua đó giúp cho sinh viên hình thành phong cách tư duy và phương pháp nghiên cứu khoa học.

11. Nội dung chi tiết học phần (chương, mục, tiểu mục...):

CHƯƠNG I. LỊCH SỬ CỦA GIA ĐÌNH

1.1. Nguồn gốc của gia đình

1.2. Những quan điểm trong nghiên cứu gia đình hiện đại

1.3. Những nghiên cứu gia đình ở Việt Nam

CHƯƠNG II. ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU CỦA GIA ĐÌNH HỌC

2.1. Khái niệm gia đình

2.2. Gia đình trong nghiên cứu của các ngành khác

2.3. Quan hệ của gia đình với các thiết chế tôn giáo, chính trị, kinh tế và văn hoá

CHƯƠNG III. HỌ HÀNG VÀ HÔN NHÂN (21)

3.1. Họ hàng, gia đình và thế hệ

3.2. Loạn luân

3.3. Ngoại hôn và sự trao đổi trực tiếp

3.5. Thân tộc ở Việt Nam

CHƯƠNG IV. GIA ĐÌNH VIỆT NAM TRUYỀN THÔNG

4.1. Cách hiểu về gia đình Việt Nam truyền thống

4.2. Đặc điểm của gia đình Việt Nam truyền thống

4.3. Gia đình- họ hàng- làng nước

4.4. Sự biến đổi của gia đình Việt Nam-những hình thái gia đình trong lịch sử.

CHƯƠNG V. CÁC TIẾP CẬN TRONG NGHIÊN CỨU GIA ĐÌNH

- 5.1. Tiếp cận thiết chế
- 5.2. Tiếp cận nhóm
- 5.3. Tiếp cận hệ thống
- 5.4. Tiếp cận lý thuyết tương tác biểu trưng
- 5.5. Tiếp cận lý thuyết cơ cấu chức năng
- 5.6. Tiếp cận lý thuyết xung đột
- 5.7. Quan điểm nữ quyền phương Tây

CHƯƠNG VI. XÃ HỘI HOÁ GIA ĐÌNH VÀ QUÁ TRÌNH TƯƠNG TÁC (*Talcott Parsons and Robert F. Bales. The Sociology of the Family. M.C. Elmer*)

- 6.1. Một số quan điểm về chức năng xã hội hóa của gia đình
- 6.2. Mối quan hệ của gia đình với cá nhân và cấu trúc xã hội
- 6.3. Cấu trúc gia đình và sự xã hội hoá đứa trẻ
- 6.4. Sự phát triển của cá nhân (*The Sociology of the Family by M.C. Elmer*)
- 6.5. Nội dung giáo dục trong gia đình Việt Nam ngày nay
- 6.6. Mối quan hệ giữa gia đình trường học và các thiết chế khác (*The Sociology of the Family by M.C. Elmer*)

CHƯƠNG VII. SỰ KIỂM SOÁT XÃ HỘI CỦA GIA ĐÌNH

- 7.1. Các thủ tục của kiểm soát xã hội
- 7.2. Gia đình và Luật pháp
- 7.3. Gia đình và Tôn giáo
- 7.4. Gia đình và mức sinh

CHƯƠNG VIII. GIA ĐÌNH HẠT NHÂN

- 8.1. Chu trình sống của gia đình hạt nhân
- 8.2. Gia đình trẻ
- 8.3. Vai trò của các thành viên trong gia đình
- 8.4. Các loại quan hệ trong gia đình

CHƯƠNG IX. GIA ĐÌNH MỞ RỘNG

- 9.1. Cấu trúc họ hàng
- 9.2. Vị trí của phụ nữ

9.3. Tần suất của mối quan hệ

9.4. Chức năng của gia đình mở rộng

CHƯƠNG X. TƯƠNG LAI GIA ĐÌNH

10.1. Các mẫu hình lịch sử của sự thay đổi gia đình

10.2. Gia đình trong lòng cộng đồng và nhà nước

10.3. Các quan hệ sau ly hôn

10.4. Sự trì hoãn việc sinh con và sự không có con gia tăng

10.5. Tương lai của gia đình

CHƯƠNG XI. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU GIA ĐÌNH

11.1. Giới thiệu nghiên cứu gia đình

11.2. Giới thiệu những phương pháp nghiên cứu gia đình: xã hội học, tâm lý học, dân tộc học

11.2. Thiết kế nghiên cứu

11.3. Đo lường

11.7. Trình bày kết quả nghiên cứu